

JAARBOEK

VAN HET

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XXVIII. 1941.

AMSTERDAM

UITGAVE VAN HET GENOOTSCHAP

1941.

Verlag van den Secretaris.

Zaterdag 27 September had te Amsterdam in het Stedelijk Museum de jaarvergadering van ons Genootschap plaats, nadat de leden te voren een bezoek hadden gebracht aan de in het Museum gehouden tentoonstelling „In Holland staat een huis”.

Aanwezig waren de leden BAALÉ, BAX, BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS, EVELEIN, FREDERIKS, VAN KERKWIJK, KESSLER, KOCH, KORTENBACH, VAN KUYK, POLAK, VAN DER SPEK, DE VEER, VON WEILER, VAN DER WINDEN en ZWIERZINA, terwijl Dr. J. W. A. VAN HENGEL als introducé de Vergadering bijwoonde. De leden OFFERHAUS, POLTER, VATTIER KRAANE, VERDAM en VAN DE WIEL hadden bericht van verhindering gezonden.

In zijn openingswoord herdacht de Voorzitter de in het afgelopen vereenigingsjaar gestorven leden, de heeren H. J. D. D. ENSCHEDÉ te Aerdenhout, sedert 1896 buitengewoon lid van ons Genootschap, W. E. VOÛTE te Oosterbeek, vele jaren een getrouwe comparant op onze vergaderingen en Edw. T. NEWELL, de Voorzitter van the American Numismatic Society te New York, terwijl hij met genoegen constateerde, dat het oudste lid, de heer ZWIERZINA ditmaal de Vergadering weder bijwoonde. Na lezing der notulen, die werden goedgekeurd, bracht de Secretaris zijn Verslag uit. Ingekomen was een gelukwensch van den heer ZWIERZINA bij de herdenking van de eerste Vergadering van het Genootschap voor 50 jaren

gehouden. Verder waren ontvangen vragen van verschillende leden hoe te handelen met de in hun bezit zijnde gouden munten. Zoowel door den Conservator der verzamelingen van het Genootschap als door den Secretaris waren deze zoo goed mogelijk beantwoord.

Uit het Verslag van den Conservator bleek, dat de bibliotheek was uitgebreid met eenige vervolgnummers van tijdschriften, terwijl de verzameling munten en penningen geen vermeerdering had ondergaan. Deze verzameling, die thans door de goede zorgen van den Voorzitter veilig was opgeborgen, werd vrij wel nimmer door de leden bezichtigd, belangrijke stukken telde deze dan ook weinig of niet, zoodat door den Conservator werd voorgesteld, haar niet te behouden, maar van de hand te doen en de opbrengst te storten in de kas van het Genootschap. Met dit voorstel konden de aanwezigen zich allen vereenigen; besloten werd alsnu, dat de leden een opgave zouden ontvangen van de aanwezige munten en penningen en in de gelegenheid worden gesteld een bod te doen op de stukken, die voor hunne verzameling van belang waren. Het overblijvende zou men dan trachten en bloc te verkoopen, hetzij in publieke veiling, hetzij onder 's hands.

Wat het leesgezelschap betreft kon spreker mededeelen, dat een aantal leden dit regelmatig ontvingen. Eenige der aanwezigen deelden mede, geen circulaire met verzoek tot toetreding te hebben ontvangen en Dr. EVELEIN beloofde dien leden alsnog een circulaire te doen toekomen.

Uit het Verslag van den tijdelijk benoemden Penningmeester Dr. BAX bleek, dat de rekening en verantwoording van den heer HAITSMA MULIER was ingekomen; deze was door hem en den Secretaris nagezien en accoord bevonden en hiervan aan den heer MULIER mededeeling gedaan.

Op 1 September bedroeg het kassaldo van Dr. BAX f 398,12. De Voorzitter dankte hierop den heer BAX voor het waarnemen van het penningmeesterschap en stelde voor, hem met ingang van heden tot Penningmeester te benoemen, welke benoeming gaarne werd aangenomen.

Tot leden der Commissie tot het nazien der rekening over het jaar 1941 werden benoemd de leden BAALE en VAN DER SPEK. Aan beide heeren zullen vóór het houden der jaarvergadering door den Penningmeester de verschillende bescheiden nopens zijn beheer tijdig worden toegezonden, zoodat bij het houden der Vergadering de rekening zal zijn nagezien.

Daar de scheiding tusschen gewone en buitengewone leden minder gewenscht leek, werd besloten om van af heden de buitengewone leden, die minstens twee jaren dit geweest waren, indien zij dit verlangden, tot gewone leden te benoemen.

Eenige der aanwezige buitengewone leden deelden mede hier gaarne van gebruik te willen maken en werden dus, staande de Vergadering, tot gewone leden benoemd. Aan de niet aanwezig zijnde buitengewone leden zal gevraagd worden, of zij eene benoeming tot gewoon lid wenschen te aanvaarden en, indien dit het geval is, deze in te schrijven als gewoon lid.

Uit het medegedeelde omtrent het Jaarboek door den Secretaris bleek, dat deze zich in verbinding had gesteld met de drukkers van het Jaarboek de N.V. drukkerij DE SWART en Zoon, die medegedeeld had, nog voldoende voorraad papier te bezitten om ook voor 1941 het Jaarboek te kunnen drukken. Besloten werd dan ook om, zoo mogelijk, weder een Jaarboek te doen verschijnen. Reeds waren hiervoor eenige artikelen ingekomen of toegezegd.

Tot buitengewone leden van het Genootschap werden

benoemd de heeren Mr. A. E. VAN BRAAM HOUCKGEEST te Overveen (N.-H.) en Dr. J. W. A. VAN HENGEL te Utrecht, terwijl de heer ZWIERZINA tot eere-lid benoemd werd. Deze bedankte den Voorzitter en de leden voor de hem ten deel gevallen onderscheiding, die hij verklaarde zeer op prijs te stellen.

In plaats van den tegenwoordigen Secretaris, die zich niet herkiesbaar had gesteld, werd Dr. EVELEIN benoemd. In hartelijke bewoordingen dankte de Voorzitter den heer VAN KERKWIJK voor de vele diensten, die hij in de reeks van jaren, dat hij het secretariaat had waargenomen aan het Genootschap had bewezen. Hij meende dan ook de tolk der leden te zijn, wanneer hij zeide, dat ook zij diens aftreden als Secretaris betreurden. Namens de leden bood hij den scheidenden Secretaris het eere-lidmaatschap van het Genootschap aan en sprak de hoop uit, dat hij nog vele jaren de vergaderingen zou blijven bijwonen en, zoo noodig, zijn opvolger met raad en daad zou willen bijstaan.

De heer VAN KERKWIJK dankte hierop den Voorzitter en de leden voor de hem ten deel gevallen onderscheiding en verklaarde zich gaarne bereid om, zoo gewenscht, zijn opvolger te zullen behulpzaam zijn.

Tot Conservator werd de aan de beurt van aftreden zijnde functionaris Dr. EVELEIN benoemd, terwijl ook de heer VAN KERKWIJK als lid van de Redactie van het Jaarboek herkozen werd. Op diens verzoek werd hij echter ontheven van de taak tot het voor den druk gereed maken van het Jaarboek, daar de ondervinding hem geleerd had, dat dit het best kon geschieden door een redactie-lid woonachtig in de plaats, waar de drukkers van het Jaarboek gevestigd waren. Met die taak zou in het vervolg Dr. EVELEIN belast worden.

In de vacature ontstaan door het bedanken van den

heer VAN KERKWIJK werd tot bestuurslid gekozen Dr. A. J. BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS.

Evenals dit jaar, werd op voorstel van den Voorzitter besloten aan het bestuur over te laten, waar in 1942 de jaarvergadering gehouden zal worden.

Van eene lezing tegen het voorjaar te houden, werd in de tegenwoordige omstandigheden afgezien.

De heer ZWIERZINA deed eenige mededeelingen omtrent een in Mei 1940 vervaardigden gedenkpenning bij den brand van de Luthersche Kerk te Rotterdam, waarvan de afbeelding der kerk een vrij getrouw beeld te zien gaf van den in 1736 door M. HOLTZHEY vervaardigden penning bij den bouw der kerk. De heer DE VEER liet eenige bijzonder fraaie Romeinsche aurei bij de aanwezigen rondgaan. Dr. EVELEIN toonde een paar nieuwe aanwinsten voor het Penningkabinet verkregen, terwijl Jhr. Ir. VON WEILER wederom eenige der door de Kon. BEGGER in het afgelopen jaar vervaardigde penningen toonde en toelichtte.

Ten ruim 5 uur sloot de Voorzitter de Vergadering. Aan deze was 's morgens voorafgegaan een bezoek aan de Nederlandsche Bank, waar de archivaris der Bank, de heer M. A. DE WAAL zeer belangrijke mededeelingen deed omtrent de geschiedenis der Bank, het bankpapier door haar uitgegeven, het noodgeld tijdens den vorigen wereldoorlog vervaardigd en stedelijk en ander noodpapier uit den tegenwoordigen oorlog hier te lande vervaardigd.

Een uitgebreide verzameling van al dit papieren geld, ontwerpteekeningen er voor, misdrukken en vervalschingen werden den aanwezigen getoond, terwijl ten slotte de gouden binnen- en buitenlandsche munten uit de verzameling der Bank door de aanwezigen bewonderd werden.

De Voorzitter betuigde den heer DE WAAL, die zich voor deze voordracht en tentoonstelling veel moeite gegeven had, mede namens de aanwezige leden, dank voor zijne belangrijke mededeelingen.

v. K.

Jhr. Mr. M. W. SNOECK

Bij het voor den druk gereed maken van dit Jaarboek bereikte het Bestuur de mededeeling, dat op 9 Februari j.l. te Zwolle op 71-jarigen leeftijd overleden is het eere-lid van het Genootschap Jhr. Mr. M. W. SNOECK.

Wij stellen ons voor van dit verdienstelijke eere-lid, dat reeds van 1895 af lid van het Genootschap is geweest en van 1913—1931 het voorzitterschap bekleedde, in het volgend Jaarboek een kort levensbericht op te nemen.

Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek.

Wegens den blijvenden oorlogstoestand ontving in 1940 de *bibliotheek* slechts een deel harer buitenlandsche tijdschriften, en zoo ook van het Bataviaasch Genootschap slechts de 1ste aflevering van het tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde. Uit dezelfde oorzaak bleven ook afzonderlijke publicaties achterwege. De eenige publicatie, welke het Genootschap ten geschenke kreeg, was: Münz- und Geldgeschichte Zürichs in Mittelalter van Dietrich W. H. Schwarz, waarvan door den heer VAN KUYK reeds een uitvoerige bespreking werd gegeven in het *Jaarboek* van 1940.

De tijdschriften over 1940, voor zoover zij afgesloten jaargangen vormden, en de nog bij den Conservator berustende boekwerken, werden verzonden naar de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam, met de opdracht voor het noodige bindwerk.

De numismatische verzameling ontving dit jaar geen geschenken. De voortdurende stilstand der verzameling doet de vraag stellen, of het behoud der verzameling nog reden van bestaan heeft, en zij niet op andere wijze beter ten algemeene nutte kan worden dienstbaar gemaakt. Overigens bleef de verzameling veiligheidshalve nog bewaard ter plaatse, waar zij bij het uitbreken van den oorlog geborgen werd.

Den Haag, September 1941.

De Conservator,
M. A. EVELEIN.

Aanwinsten der Bibliotheek.

Tijdschriften.

Maandblad van het Genealogisch-Heraldisch Genootschap „de Nederlandsche Leeuw”, Jaargang 1940.

Bataviaasch Genootschap: Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, Dl. 80 (1940), afl. 1.

Jaarboek van het Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde, 1940.

Deutsche Münzblätter 1940 (ontbreekt afl. Mei, nr. 449).

Mitteilungen der Numismatischen Gesellschaft in Wien, Bd. II (XVIII a.F.) 1940, nr. 7—12.

Suomen Museo en Finskt Museum, Dl. XLVI—XLVII (1939—1940).

The American Numismatic Society: Numismatic Notes and Monographs, nr. 88, en Proceedings of the Society, 1940.

Andere publicaties.

DIETRICH W. H. SCHWARZ, Münz- und Geldgeschichte Zürichs im Mittelalter. Verlag H. R. Sauerländer & Co., Aarau, 1940.

LEDENLIJST

(DECEMBER 1941).

EERELEDEN

- Z. M. VICTOR EMMANGEL, Koning van Italië. (16 Juni 1901)¹⁾.
Mejuffrouw MARIE G. A. DE MAN, Molstraat 9, Middelburg. (1892).
† Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Koestraat 8, Zwolle. (1897).
W. K. F. ZWIERZINA, Conservator van het munt- en penningkabinet
van het Oudheidkundig Genootschap, Kwakersplein 3¹, Amsterdam
(West). (1892).
A. O. VAN KERKWIJK, Oud-Directeur van het Rijkskabinet van
Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Frederik Hendrikweg 26,
Doorn. (1902).

GEWONE LEDEN

- Jhr. H. E. RAM, Gep. Hoofdingenieur van den Provinciaalen Water-
staat, Sima Rowa, Zeist. (1894).
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Vice-President van den
Raad van State, Bazarstraat 13, 's-Gravenhage. (1897).
Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Oud-Secretaris en hoofd van
den alg. dienst der N.S., Huize 't Hoogveld, Zeist. (1900).
CAREL J. A. BEGEER, Directeur-Generaal van de Kon. Nederl.
Edelmetaalbedrijven, Leidsche Weg 221, Voorschoten. (1906).
JAC. J. VAN GOOR, Medailleur, Catherijnesingel 113, Utrecht. (1907).
GOTFR. H. CRONE, Jan Luykenstraat 16, Amsterdam. (1911).
Dr. M. A. EVELEIN, Directeur van het Rijkskabinet van Munten,
Penningen en Gesneden Steenen, van Weede van Dijkveldstraat 36,
's-Gravenhage. (1911).

---

¹⁾ Het tusschen haakjes geplaatste jaartal achter de namen geeft het jaar aan van toetreding als lid tot het Genootschap.

- Dr. C. H. BAALÉ, Oud-Kantourechtcr, Palestrinastraat 30, Amsterdam Z. (1921).
- P. VISSER AZN., Uitgever, Zijlweg 83, Haarlem. (1921).
- A. VAN DER WIEL, Majoor der Artillerie b.d., Park Paaschberg 2, Ede (Geld.). (1923).
- W. H. F. G. Graaf VAN ALDENBURG BENTINCK, Amerongen. (1924).
- A. HULSHOFF POL, Mijningenicur, Wavopark 23, Wassenaar. (1925).
- Jhr. Ir. A. C. VON WEILER, Directeur der N.V. voorh. Koninklijke BEGEER te Voorschoten, Prinsenweg 54, Wassenaar. (1928).
- H. J. G. HAITZMA MULIER, Corresp. der Ned. Bank, Aristoteleslaan 29, Zeist. (1929).
- C. J. KORTENBACH, Bouwkundig ambtenaar 1e klasse bij de Rijksgebouwendienst, Parkweg 85, Voorburg. (1929).
- Dr. A. J. BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS. Stadionkade 136³, Amsterdam Z. (1929).
- Mr. J. W. FREDERIKS, Directeur Ond. Levensverzekering Mij. van 1836, Parkweg 16, 's-Gravenhage. (1930).
- C. J. M. C. KALIS, Laan van Oostenburg 1, Voorburg. (1930).
- Dr. W. F. BAX, Johannes Vermcerstraat 34 Boven, Amsterdam Z. (1931).
- Mr. G. W. A. DE VEER, Directeur van de Zeeuwsche Hypotheekbank, Conservator van het Munt- en Penningkabinet van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, Parklaan 2, Middelburg. (1933).
- Mr. J. VAN KUYK, Scheveningscheweg 86 E, 's-Gravenhage. (1934).
- M. F. POLAK, Semi-arts, Vossiusstraat 28 B, Amsterdam Z. (1934).
- P. POLTER HZN., Blijhamsterstraat 12, Winschoten. (1936).
- Mr. C. N. VAN DER SPEK, p/a. N.V. Administratie Mij. „Nedsam”, van Limburg Stirumstraat 43, Amsterdam W. (1936).
- A. J. J. M. EYSENCK, Hoofdeommies bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, Sijsenlaan 96, 's-Gravenhage. (1939).
- Mr. A. HAEX, Akerstraat 126, Heerlen. (1940).
- J. VAN DER WARF IZN., N. Ebbingestraat 111, Groningen. (1940).
- H. WINTERS MZN., St. Martinusstraat 20, Venlo. (1940).

BUITENGEWONE LEDEN

- C. A. VAN WOELDEREN, Burgemeester van Vlissingen, „Het Wooldhuis”, Boulevard Evertsen, Vlissingen. (1899).
- Mr. J. C. P. E. MENSÖ, Princessegracht 32, 's-Gravenhage. (1900).
- Mr. P. C. J. A. BOELES, Conservator der Penning- en Muntverzameling van het Friesch Genootschap, Harlingerstraatweg 75, Leeuwarden. (1913).
- R. A. KAISER, Potgieterweg 5. Bloemendaal. (1916).
- Dr. H. A. FONTEYN KUYPERS, wnd. Directeur aan de 1e G.H.B.S. Rotterdam, Hoflaan 111. (1917).
- J. B. V. M. J. VAN DE MORTEL, Burgemeester van Noordwijk. (1917).
- Dr. D. DE MAN, Wetenschappelijk Assistent Rijkspenningkabinet, Joseph Israëlsplein 1, 's-Gravenhage. (1921).
- G. J. J. VERDAM, Electrotechnisch Ingenieur, Flatgebouw „Zorgvliet”, Alex. Gogelweg 1, 's-Gravenhage. (1924).
- C. G. VATTIER KRAANE, Voorzitter der Vereeniging voor Penningkunst, Sarphatikade 2, Amsterdam. (1926).
- NANNE OTTEMA, Notaris, Prins Hendrikstraat, Leeuwarden. (1926).
- H. G. VAN GROL, Conservator van het Museum van Oudheden, Boulevard de Ruyter 78, Vlissingen. (1927).
- J. H. VAN HEEK, „het Roessingh”, Lonneker. (1929).
- Dr. H. D. MAK VAN WAAY, Geneesheer, Willem de Zwijgerlaan 36, 's-Gravenhage. (1929).
- Mr. Dr. A. E. SCHOUTEN, Notaris, Eemnesserweg 17, Baarn. (1932).
- W. J. R. DREESMANN, Joh. Vermeerstraat 2, Amsterdam. (1934).
- Prof. Mr. J. OFFERHAUS, Mecklenburglaan 37, Rotterdam. (1935).
- Dr. J. H. DEN HARTOGH, Arts, Kanaaldijk 247, Koedijk (N.-H.). (1936).
- Dr. H. M. E. SCHÜRMANN, Waalsdorperweg 149, 's-Gravenhage. (1936).
- J. VAN DER WINDEN, Theol. Cand., Nassauplein 16, Alkmaar. (1939).
- Mr. H. J. KESSLER, Laan van Meerdervoort 716, 's-Gravenhage. (1940).
- Mr. F. C. KOCH, Adr. Goekooplaan 1, 's-Gravenhage. (1940).

DR. J. W. A. VAN HENGEL, Mendelssohnstraat 65, Utrecht. (1941).
 MR. A. E. VAN BRAAM HOUCKGEEST, Brazilielaan 5, Overveen. (1941).

BUITENLANDSCHE LEDEN

ALBERT VISART DE BOCARMÉ, Rue St. Jean 18, Bruges. (1894).
 L. FORRER, London S.W.I. 5, 6, 7 King Street St. James's. (1904).
 F. C. C. BOYD, 237 East 20th Street, New-York. (1923).
 *¹⁾ JULIUS GUTTAG, William Street 55, New-York. (1923).
 °ELLIOT SMITH, 26th Street and East River, New-York. (1923).
 °MORITZ WORMSER, Fifth Avenue 95, New-York. (1923).
 °F. A. LIVINGSTON, 680 Jefferson Avenue, Brooklijn, New-York.
 (1924).
 *WAYTE RAYMOND, Fifth Avenue 630, New-York. (1926).

---

¹⁾ De leden, voor wier namen een ° staat, zijn leden voor het leven.